

NAZİLERİN YAHUDİ SOYKIRIMI PROVASI, YÜZYILIN İLK SİSTEMATİK TOPLU KATLİAMI - KARA KİTANIN KANLI BÖLGESİ: NAMİBYA

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2016 / 3

27.06.2016

Namibya nerede bulunmaktadır?

21 Mart 1990 yılından beri Namibya olarak adlandırılan bölge, Afrikanın Güneybatı kıyısında yer almaktadır. Yüzölçümü 824.292 km²dir.[1] Doğusunda Botsvana ve Zimbabve, kuzeyinde Angola ve Zambiya, güneyinde Güney Afrika Cumhuriyeti bulunan Namibya, nüfus yoğunluğu az bir ülkedir.[2] 20. yüzyılın başında Alman sömürgesi olan bölge, 1915 yılında Milletler Cemiyeti nezdinde Güney Afrika Cumhuriyeti tarafından yönetilmiştir. Ancak zaman içinde uluslararası hukukun kurallarının işlerliğini yitirdiği bölgeye yaklaşık on yıl süren uluslararası görüşmeler sonucunda, Angola iç savaşının son bulması sonucunda ve Namibya ve Güney Afrika'da sömürgeleşme karşıtı mücadeleler sonucunda 1988 yılında Birleşmiş Milletler denetiminde Namibya'nın bağımsızlığını armağan edecek olan seçimler yapılmıştır. Bu seçimler sonunda, 1989 yılında Güney Batı Afrika Halkları Örgütü - *South West African Peoples Organization* (SWAPO)'daki silahlı ayaklanmalar bastırılmış, demokrasiye geçiş sürecinde sekiz siyasi parti ile bağımsızlık kazanılmıştır.[3]

Namibya yeraltı kaynakları açısından son derece zengin bir coğrafyadır. Dolayısıyla ülkenin ekonomisi de bu temele dayalıdır. Ülke ayrıca tarım, hayvancılık ve balıkçılık açısından da zengindir. Ülke gelirlerinin büyük bir bölümü Güney Afrika Cumhuriyeti şirketleri ve uluslararası şirketlere aktarılmıştır. Dışa bağımlı olan Namibya, işlenmiş ürünlerin hemen hemen hepsini ithal etmek durumundadır. Namibyanın en önemli limanı Walvis Körfezidir.

Hollanda ve İngiltere, 1700lerin sonu 1800lerin başı gibi Walvis Körfezini kuşatmışlardır. 1800lerde coğrafya artık Alman ve İngiliz misyonerlerinin kol gezdiği bir bölgeye dönüşmüştür.[4] İngilizlerin 1878de Walvis Körfezini ilhak etmiş olmalarına rağmen, Namibya 1884te Alman sömürgesi haline gelmiştir. Alman etkisinin her geçen gün arttığı bölgede Almanya sadece topraklar üzerinde değil, topraktan elde edilen mamüllerin

üzerinde de hak iddia etmeye başlamıştır. Alman etkisinin hüküm sürmeye başladığı bölge, Alman Güneybatı Afrikası (Deutsch-Südwestafrika) olarak isimlendirilmiştir. Bu isim 1919 yılına kadar kullanılmıştır. Alman etkinliğinin yoğun olduğu dönem içinde 1904 ve 1907 yılları arası Herero ve Nama kabilelerinin maruz kaldıkları haksızlık ve zulüm zirveye çıkmıştır.

Güney Batı Afrika'nın Sömürgeleşme Süreci

Bugün Namibya olarak adlandırılan bölge, İngiliz sömürge yönetimi altındayken, Güney Batı Afrika 1882 yılında Adolf Lüderitz adlı bir tüccarın söz konusu bölgeye geldiği yıllarda Alman sömürgesine dönüşmeye başlamıştır.[5] Walvis Körfezi İngilizler ve Almanlar arasında yapılan anlaşma ile İngilizlerde kalmıştır.[6] 1882 ile 1890 yılları arasında daha deneyimli tüccarlar tarafından desteklenen diğer Alman tüccarların sayılarının arttığı bir yere dönüşmüştür. Bölgede daha önceden varlık gösteren İngiliz tüccarlar, Alman tüccarların girişimleri ile bölgeden uzaklaştırılmıştır. Bazı kaynaklarda her ne kadar gönülsüz bir şekilde sömürgeleştirme politikası izlediği belirtilse de, Bismarck, Afrikanın bu bölgesini kana bulayacak ilk adımı atmıştır.[7]

Sömürgeciliğin resmi başlangıcı olarak kabul edilen Berlin Konferansı, 15 Kasım 1884 - 26 Şubat 1885 tarihleri arasında İngiltere, Fransa ve Almanya'nın Afrika üzerinde hak iddia ettikleri, Afrika'nın belirli bölgelerini kendi aralarında paylaştıkları ve anlaşmaya vardıkları bir kilometre taşı olarak kabul edilmektedir. Bu konferansla günümüz Namibya'sının -o zamanların Güneybatı Afrikasının- Almanya'nın sömürgesi olduğu resmen ilan edilmiştir.[8] Afrika ülkeleri bu konferansın sonucunda ortaya çıkmıştır. İngiltere; Nijerya, Botswana, Basutoland, Güney Afrika ve Uganda'yı almıştır. Almanya ise Namibya, Tanzanya ve Kamerun'u almıştır.[9]

Kara Kıtanın En Kanlı Dönemi (1904-1907)

Alman sömürsünün zulme dönüşmeye başladığı dönemde, 2 Ekim 1904 tarihinde General von Trotha Hereroları hedef alan, yapacağı sistematik toplu katliamın en önemli belgesini kendi elleriyle yazmıştır. Yok etme emri anlamına gelen *Vernichtungsbefehl*in tercümesi aşağıdadır:

Ben, Alman birliklerinin büyük generali, bu mektubu Herero halkına gönderiyorum. Hererolar artık Alman tebası değildirler. Onlar katil ve gaspçılar, yaralı askerlerimin kulaklarını, burunlarını ve bedenlerinin diğer kısımlarını kestiler. Şimdi ödle bir şekilde, savaşmaktan kaçıyorlar. Halklara sesleniyorum; Her kim şeflerinden birini getirirse 1000 Mark alacak, her kim ki Samuelin başını getirirse 5000 Mark alacak. Hererolar bu toprakları terk edecekler. Eğer terketmezlerse bunu Groot Rohr (toplar) vasıtasıyla yapacağım. Alman sınırları içindeki her Herero, silahlı ya da silahsız, sığırı olsun ya da olmasın, vurulacaktır. Bu saatten sonra kadın çocuk gözetmeksizin hepsini bu topraklardan süreceğim ve vurulmalarını emredeceğim. Hererolara söyleyeceklerim bunlardır.[10]

Bu süre zarfında Hereroların sayısı 80.000den 15.000e; Namaların sayısı ise 20.000den 9.000e düşmüştür.

Alman-Herero Savaşından sonra, Namibya 1920'de Milletler Cemiyeti nezdinde Güney Afrika Cumhuriyetinin yönetimine verilmiştir. Daha sonraki dönemde bugünkü Namibya coğrafyası zaman içinde ırkçı ayrımcılık -apartheid- uyguladığı gerekçesiyle ve uluslararası toplumun baskısı ile karşılaşmıştır, ancak tüm bu baskılara rağmen Alman yönetimi 1915 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti yönetimine bırakmak durumunda kalmıştır.[11]

1904 ve 1908 yılları arasında yaşananlar, Rahip Michael Scott'ın 1947 yılında başkent Windhoek'e gelmesiyle bölgede ikamet Almanların ve sömürgeci yönetimin ticaret ve egemenlik bağlamında başat sorunu haline gelmiştir.[12] Michael Scott, ırkçılık karşıtı ve insan hakları aktivisti olarak bilinen bir rahiptir. Scott, Herero'ların ve Nama'ların yaşadıklarını ilk ağızdan duyma şansını elde etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında, Yahudilerin maruz kaldığı soykırımın hemen ardından, Herero ve Nama'ların yaşadıklarını dinlemek, Nazi zihniyetinin atalarının Yahudi'lere yaptıklarının Afrika'da uygulandığına dikkat çekmek gerekmektedir.

1904'te "Yok Etme Emri" ile kadın, erkek, çocuk ayırt etmeksizin öldürüldü. Güney Afrika topraklarında çılgınca yağma, işkence ve katliamlar yapıldı. Kayıtlar aynı Polonyalıların yaşadıkları katliamları çağrıştırıyor, gaz odaları dışında kendi elleriyle öldürülen bebekler, kulübelerinde yakılarak öldürülen hasta ve yaşlı kadınlar... Yoksullaştırılmış ve yerlerinden edilmiş bir kabile... Çoğunluk Almanlar tarafından paramparça edilmiş ya da susuzluğa terkedilmiş...[13]

1950li ve 1960lı yıllarda milliyetçi direniş topluluklarının kurulmaya başladığı coğrafyada 1966 yılında SWAPO ve Güney Batı Afrika Milli Birliği - *South West Africa National Union* (SWANU) kurulmuştur.[14] SWAPO, siyasi bir parti olarak kurulmuş, fakat bölge bütünlüğünün sağlanmasını amaçlayan direnişçi bir gruba dönüşmüştür.[15] Özellikle Güney Afrika Cumhuriyetinin bölgede uyguladığı *apartheid*[16] politikalarının sonucu olarak ortaya çıkan SWAPO bu ırkçı politikalara karşı koymak için silahlı direniş başlatmıştır.

SWANU ise Namibya'nın 1959 yılında kurulmuş olan en köklü siyasi partisi olarak bilinmektedir. Herero halkının ileri gelenleri tarafından kurulmuş olan bu parti kurulduktan yaklaşık on yıl sonra Ovampo kökenli olan SWAPO adlı parti olarak çok daha güçlü bir şekilde öne çıkmıştır.[17] 1966 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulundan çıkarılan bir kararla, Güney Afrika Cumhuriyetinin Güneybatı Afrika üzerindeki mandasına son verilmiştir ve bu topraklar 1968 yılından itibaren Namibya olarak anılmaya başlanmıştır. 1990 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından çok uzun bir dönem Namibyadaki Alman yönetiminin yaptığı sistematik toplu katliam gündeme gelmemiştir. Hatta bu mesele unutulmaya yüz tutmuştur.

Mavi Kitap

Mavi Kitap, ya da bir başka deyişle, "Güney Afrika Birliği - Güney Batı Afrika'da Yerliler ve Almanya'nın Muamelesi Üzerine Rapor (*Union of South Africa - Report On The Natives Of South-West Africa And Their Treatment By Germany*),[\[18\]](#) Alman sömürge yönetiminin Herero'lara ve Nama'lara nasıl muamele ettikleri ile ilgili itiraflar içeren bir günlük olarak 1918 yılında Güney Afrika yönetimi tarafından basılmıştır. 1926'da, basılmasına vesile olan İrlandalı subay, Thomas O'Reilley'nin elinden çıkan kitabın bulunduğu yerler İngiliz ve Güney Afrika hükümetleri tarafından tespit edilip söz konusu kitap imha edilmiştir. Hepsinin yok edildiği zannedilirken, Afrika'nın Pretoria şehrinde bir kütüphane'de başka bir baskısı olduğu ortaya çıkmıştır. Böylece yüzyıla yakın bir süredir üzerine kalın bir perde çekilmek istenen yüzyılın ilk sistematik toplu katliamı açığa çıkmıştır. Böylece General Von Trotha'nın "Yok Etme Emri - *Vernichtungsbefehl*" ile yerlilerin bilinerek ve istenerek nasıl yok edilmesi amaçlandığının belgesi gün yüzüne çıkmıştır.[\[19\]](#) Güney Afrika Cumhuriyeti de *apartheid* politikası izlemekle kalmayıp, belgelerin yok edilmesine destek vermiştir.[\[20\]](#)

Almanya Herero Soykırımı[\[21\]](#) Yaptığını Kabul Etti Ama...

2004 yılında, Heidemarie Wiecek-Zeul, Almanya'nın Sosyal Demokrat Partili bir bakan, Herero Soykırımının yüzüncü yılı olduğuna dikkat çekmek için Namibya'ya gelmiştir. Bu ziyaretinde Zeul, Almanya'nın bu konuda suçlu olduğuna işaret eden bir konuşma yapmıştır.[\[22\]](#) Alman Bakan, her ne kadar bu doğrultuda bir konuşma yapmış olsa da görüşlerinin hükümet politikalarını temsil etmediğini belirtmeyi de ihmâl etmemiştir. Alman Bakan Wiecek-Zeul, 2004 yılında yüzüncü yıla atfen özrünü dile getirmişse de Almanyadan bu konuya ilişkin resmi bir açıklama yapılmamıştır.

1904-1907 yılları arasında insanlık dışı muameleye maruz kalmış Herero'lar ve Nama'ların cesetleri ayrıca tıbbi deneylerde de kullanılmak üzere, Almanya'daki araştırma enstitülerine gönderilmiştir.[\[23\]](#) 'Mavi Kitap' ortaya çıktıktan sonra, Almanya tazminat ödemeyeceğini, ancak enstitülere gönderilen 300 Herero kafatasını geri göndereceğini açıklamıştır.[\[24\]](#) Almanyanın tarihinin büyük sistematik toplu katliamlar ve soykırım ile anılması (özellikle de Holokost), katledilen Nama-Herero ve Yahudilerin cesetlerinin tıbbi araştırmalarda kullanılmak üzere enstitülere gönderilmesi, medeniyetler beşiği Avrupanın merkezinde doktor gibi gösterilen ölüm makinalarına 'incelettirilmek' üzere insan sağlamları; zihinlerdeki vahşet tanımının sınırlarını zorlamaktadır. Buna karşılık Almanyanın kendi işlediği suçlara ortak aramak ve kendi yaptığı katliamların tarihteki etkisini hafifletmek için Türkiyeyi 1915 olayları ile ilgili olarak suçlayan bir yasa geçirmesi, Almanyanın geçmişte yaşananları unuttuğu anlamına gelmektedir. Papanın da 2015te Vatıkanda bir ayın sırasında 1915 olaylarını kastederek yüzyılın ilk soykırımı olduğunu iddia etmesinden sonra, yine gündeme gelen 1904-1907 yıllarında gerçekleşen Nama [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] sistematik toplu katliamları gelmiştir. Zira Nama ve Herero katliamları ile ilgili olarak yok etme emri olduğu için, pek çok insan bu olayları soykırım olarak nitelendirmektedir. Papanın kendinden menkul soykırım tanımlamasında Namibyanın geçmişinden hiç söz etmemesi tek yanlılığının ve haçlı zihniyetinin kanıtını oluşturmaktadır (zira bahsi geçen katliamlar bir Hristiyan ülke olan Almanya tarafından yapılmıştı). Bu bağlamda, sömürgecilik geçmişinin dini bağnazlık ve Hristiyanlaştırma

misyonu ile iç içe geçmiş olması, Papanın bu soykırımlarda Hristiyanlığın rolünü unutturma ve göz ardı etme çabasını anlaşılır kılmaktadır.

[1] About Namibia, <http://www.na.undp.org/content/namibia/en/home/countryinfo/> [Erişim tarihi: 30.11.2015]

[2] Grolier International Americana Encyclopedia, s. 197, 1993. s. 199.

[3] Seymour Martin Lipset, *The Encyclopedia of Democracy* Routledge: London, 1995, s. 868.

[4] *Grolier International Americana Encyclopedia*, 1993, s.197, 199.

[5] The Blue Book: Chapters 1&2. (Feature: Namibia Colonial Scam) [Erişim tarihi: 23.06.2017]

[http://www.thefreelibrary.com/The+Blue+Book%3A+Chapters+1+%26+2.+\(Feature%3A+Namibia+C a084558569](http://www.thefreelibrary.com/The+Blue+Book%3A+Chapters+1+%26+2.+(Feature%3A+Namibia+C a084558569)

[6] Edmund Jan Osmańczyk, Edited by Anthony Mango, *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*, Third Edition Vol. 3: N to S Routledge New York, 2003. s. 1505.

[7] *Grolier International Americana Encyclopedia*, 1993, s. 293.

[8] <http://global.britannica.com/event/Berlin-West-Africa-Conference>

[9] "20. Yüzyılın Başında Sömürgeleştirilmiş Afrika'da Toplu Katliam Politikaları: Namibya'daki Soykırım ve Çıkarılan Dersler", *AVİM Yayınları*, AVİM Konferans Kitabı No:10, Mayıs 2015, s. 10, http://www.avim.org.tr/uploads/toplanti_makaleleri/toplanti_16_tur.pdf

[10] Sefa M. Yürükel, *Batı tarihinde insanlık suçları*, Marmara Grubu Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı, 2004.

[11] Edmund Jan Osmańczyk, Edited by Anthony Mango, *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*, Third Edition Vol. 3: N to S Routledge New York, 2003. s. 1505.

[12] Gewalt, Jan-Bart. "Genocide, War Crimes and the West", s. 67, <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/4853/asc-1293873-001.pdf?sequence=1>

[13] Gewalt, Jan-Bart. "Genocide, War Crimes and the West", s. 68, <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/4853/asc-1293873-001.pdf?sequence=1>

[13] SWAPO, <http://global.britannica.com/topic/SWAPO-Party-of-Namibia>

[14] Gewalt, Jan-Bart. "Genocide, War Crimes and the West", s. 69, <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/4853/asc-1293873-001.pdf?sequence=1>

[15] SWAPO, <http://global.britannica.com/topic/SWAPO-Party-of-Namibia>

[16] Beyaz olmayan Afrika halkının maruz kaldığı ırkçılık politikalarının genel adıdır, <http://global.britannica.com/topic/apartheid>

[17] Namibia, <http://global.britannica.com/place/Namibia/Cultural-life#ref480280>

[18] "The Blue Book they didn't want us to read: How Britain, Germany and South Africa destroyed a damning book on German atrocities in Namibia" New African, January 2001, <http://www.thefreelibrary.com/The+Blue+Book+they+didn't+want+us+to+read%3A+How+Britain,+a081298638>

[19] Bilener, Tolga. "'Mavi Kitap' ve Herero'lar" <http://www.taraf.com.tr/mavi-kitap-ve-hererolar-2/>

[20] Gewalt, Jan-Bart. *Herero Genocide in the Twentieth Century: Politics and Memory* s. 289, <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/4845/ASC-1293873-014.pdf?sequence=1>

[21] Namibya'da dönemin Alman yönetiminin Herero ve Nama kabilelerine karşı yürüttüğü insanlık dışı politikalar ve bu kabilelere yönelik yok etme emri bulunmasından dolayı, Namibya'da ve ayrıca Almanyada pek çok insan bu olaylara soykırım yakıştırmaları yapmaktadır.

[22] "Germany refuses to acknowledge Herero massacres as genocide" <http://www.dw.com/en/germany-refuses-to-acknowledge-herero-massacres-as-genocide/a-15830118>

[23] "Germany to return skulls of colonial victims in Namibia"
<http://www.dw.com/en/germany-to-return-skulls-of-colonial-victims-in-namibia/a-18575293>

[24] *The Telegraph*, 25 September 2015, "Namibia to collect Herero skulls from Germany",
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/namibia/8788072/Namibia-to-collect-Herero-skulls-from-Germany.html>

Çizim: Carl Becker, 1907

Foto: <http://victoriafalls24.com/blog/2013/07/15/namibia-international-conference-hotspot/>

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "NAZİLERİN YAHUDİ SOYKIRIMI PROVASI, YÜZYILIN İLK SİSTEMATİK TOPLU KATLIAMI - KARA KİTANIN KANLI BÖLGESİ: NAMİBYA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2016 / 3. Haziran 27. Erişim Haziran 02, 2026.
<https://www.avimbulten.org/tr/Analiz/NAZILERIN-YAHUDI-SOYKIRIMI-PROVASI-YUZYILIN-ILK-SISTEMATIK-TOPLU-KATLIAMI-KARA-KITANIN-KANLI-BOLGESI-NAMIBYA>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır